

Justitiedepartementet
Dnr Ju2021/02458

Yttrande över betänkandet Snabbare lagföring – ett snabbförfarande i brottmål (SOU 2021:46)

Tingsrätten, som har granskat betänkandet utifrån de utgångspunkter som domstolen har att beakta, tillstyrker förslagen. Tingsrätten vill därutöver lämna följande synpunkter och kommentarer.

Snabbförfarande i brottmål för unga lagöverträdare

Vad gäller utredningens förslag att förlänga och utvidga försöksverksamheten med snabbare lagföring för unga lagöverträdare till hela polisregion Stockholm under 2022 bör beaktas att förslaget såvitt gäller målen om brott med högst sex månaders fängelse i straffskalan – där tvåveckorsfristen i 29 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL) inte gäller – kan leda till betydande skillnader i handläggningstid mellan målen i snabbförfarandet och de mål som ligger utanför. För de senare kommer fortfarande endast det allmänna skyndsamhetskravet i 29 § LUL att gälla.

Konsekvenser för de allmänna domstolarna

I utredningen redogörs löpande för konsekvenserna för de allmänna domstolarna. Utredningen, som särskilt har granskat Stockholms och Södertörns tingsrätter, drar slutsatsen att snabbförfarandet i sig inte väntas leda till ett ökat resursbehov trots ökande måltillströmning. Oaktat att belastningen på de domstolar som inför snabbförfarandet – framförallt under första året – ökar påtagligt, leder förfarandet till att fler brottmål kan handläggas och hanteras på ett mer effektivt sätt.

Södertörns tingsrätt avgör förvisso en relativt hög andel av målen inom försöksverksamheten på handlingarna, vilket medför en resursbesparing. Antalet mål ökar emellertid för varje år. En generell observation vid tingsrätten är att majoriteten av målen som avgörs efter huvudförhandling sällan kan avgöras inom 30 minuter. En relativt stor andel av målen har blivit alltmer omfattande. De innehåller bland annat muntlig bevisning. Huvudförhandlingarna pågår ofta runt 45-60 minuter. Tidsvinsten som

uppnås genom att en hög andel av målen avgörs på handlingarna, tas i stället i anspråk för att avgöra de mer komplicerade målen inom försöksverksamheten.

Tingsrätten vill understryka vikten av att det görs en djupgående analys av effekterna av försöksverksamheten av snabbare lagföring. En sådan analys måste beakta såväl utvärdering av den pågående försöksverksamheten som nuvarande förslag om förändringar. Härtill måste även övriga lagstiftningsförslag som påverkar de allmänna domstolarnas verksamhet ses i ett sammanhang. Ett exempel är regeringens promemoria om skärpta straff för knivbrott (med ikraftträdande den 1 juli 2022). I denna föreslås att maximistraffet för brott av normalgraden höjs från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. För grovt brott föreslås att straffskalan ändras från fängelse i högst ett år till fängelse i lägst sex månader och högst två år. Merparten av mål rörande brott mot lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål (knivlagen), som för närvarande avgörs inom försöksverksamheten, kommer generera förordnademål, och denna måltyp kommer inte i alla lägen kunna avgöras inom ramen för snabbare lagföring då en offentlig försvarare måste bokas.

Tingsrätten önskar avslutningsvis påpeka att konsekvenserna av utredningens förslag sammantaget är svåra att överblicka då det för närvarande inom Regeringskansliet bereds ett flertal lagstiftningsärenden som kommer få stor betydelse för de allmänna domstolarnas verksamhet. Tingsrätten är därför tveksam till utredningens bedömning att domstolarnas kostnader kan rymmas inom befintliga anslag. Det är viktigt att domstolarna får de ökade resurser som behövs med anledning av förslagen.

I handläggningen av ärendet har lagmannen Eva-Lena Norgren, chefsrådmannen Tore Gissin, stabschefen Karin Påle-Bartes och administrative direktören Szilárd Rado deltagit. Föredragande har varit tingsfiskalen Fanny Svensén.

Eva-Lena Norgren

Fanny Svensén